

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-128/1607/3311
Konu : Yazılı soru önergesi

23/05/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 20/02/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-49003 sayılı yazı,
b) 08/03/2012 tarihli ve 946/1969 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3940 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2011-610.01-128/1683/3475
Konu : Yazılı soru önergesi

23/05 / 2012

Sayın Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3940 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1- A- 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan halk oylamasıyla kabul edilen 5982 sayılı Kanunla, Anayasanın 10. maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişikle, çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağı hükme bağlanarak, özel surette korunması gerekenler için “pozitif ayrımcılık” ilke olarak kabul edildiği;

B- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- “Yeminin yerine getirilmesi, sağır veya dilsizin yemini” kenar başlıklı 56. maddesinin ikinci fıkrasında; “Okuma ve yazma bilen sağır veya dilsizler yemin biçimini yazarak ve imzalarını koyarak yemin ederler. Okuma ve yazma bilmeyen sağır veya dilsizler işaretlerinden anlayan bir tercüman aracılığıyla ve işaretle yemin ederler.”;

2- “Müdafiin görevlendirilmesi” kenar başlıklı 150. maddesinin ikinci fıkrasında; “Müdafi bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafi görevlendirilir.”;

3- “Tercüman bulundurulacak hâller” kenar başlıklı 202. maddesinin ikinci fıkrasında; “Engelli olan sanığa veya mağdura, duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar, anlayabilecekleri biçimde anlatılır.”;

4- “Mağdur ile şikâyetçinin hakları” kenar başlıklı 234. maddesinin ikinci fıkrasında; “Mağdur, onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.”;

5- “Katılanın hakları” kenar başlıklı 239. maddesinin ikinci fıkrasında; “Mağdur veya suçtan zarar görenin çocuk, sağır ve dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede akıl hastası olması halinde avukat görevlendirilmesi için istem aranmaz.”;

6- “Yargılama giderleri” kenar başlıklı 324. maddesinin beşinci fıkrasında; “Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.”;

C- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun;

1- “Ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla duruşma icrası” kenar başlıklı 149.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

maddesinde;

“(1) Mahkeme, tarafların rızası olmak şartıyla, kendilerinin veya vekillerinin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla bulundukları yerden duruşmaya katılmalarına ve usul işlemleri yapabilmelerine izin verebilir.

(2) Tarafların rızası olmak kaydıyla, mahkeme; tanığın, bilirkişinin, uzmanın veya bir tarafın dinlenilmesi esnasında başka bir yerde bulunmalarına izin verebilir. Dinleme, ses ve görüntü olarak aynı anda duruşma salonuna nakledilir.”;

2- “Bizzat isticvap olunma” kenar başlıklı 172. maddesinde;

“(1) İsticvap olunacak kimsenin bizzat gelmesi gereklidir. Ancak, isticvap olunacak kişi, mahkemenin bulunduğu il dışında oturuyor ve bulunduğu yerde aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yolu ile isticvap olunması mümkün değil ise istinabe yolu ile isticvap olunur.

(2) İsticvap olunacak kimse hastalık, sakatlık veya benzeri sebeplerle mahkemeye bizzat gelemeyecek durumda ise bulunduğu yerde isticvap olunur.”;

3- “Sağır ve dilsizlerin yemini” kenar başlıklı 234. maddesinde;

“(1) Okuma ve yazma bilen sağır veya dilsizler, yemin hakkındaki beyanlarını yazıp imzalayarak yemin ederler.

(2) Okuma ve yazma bilmeyen sağır veya dilsizler, işaretlerinden anlayan bir bilirkişi aracılığıyla yemin ederler.”;

4- “Hasta veya özürlülerin mahkeme dışında yemini” kenar başlıklı 235. maddesinde; “(1) Yemin edecek kimse, mahkemeye gelemeyecek kadar hasta veya özürlü ise hâkim, bulunduğu yerde o kimseye yemin ettirir. Bu sırada isterlerse taraf vekilleri ve karşı taraf da hazır bulunabilir.”;

5- “Yemin edecek kimsenin mahkemenin yargı çevresi dışında olması” kenar başlıklı 236. maddesinde; “(1) Mahkemenin yargı çevresi dışında oturan kimse, yemin için davaya bakan mahkemeye gelmek zorundadır. Ancak, yemin edecek kişi, mahkemenin bulunduğu il dışında oturuyor ve bulunduğu yerde aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yolu ile yemin icrası mümkün değil ise istinabe yolu ile yemin ettirilir.”;

6- “Tanıkların mahkemede dinlenilmesi” kenar başlıklı 259. maddenin 3. fıkrasında; “Mahkeme, hasta veya özürlü olmasından dolayı gelemeyen tanığı bulunduğu yerde dinler.”;

7- “Tercüman ve bilirkişi kullanılması” kenar başlıklı 263. maddesinin ikinci fıkrasında; “Tanık, sağır ve dilsiz olup okuma ve yazmayı biliyorsa, sorular kendisine yazılı olarak bildirilir ve cevapları yazdırılır; okuma ve yazma bilmediği takdirde, hâkim, kendisini işaret dilinden anlayan bilirkişi yardımıyla dinler.”;

Hükümlerinin yer aldığı,

Malûmlarıdır.

Tasarıları Bakanlığımızca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen kanunlarda yer alan bu hükümlerle, engellilerin adalete erişiminde kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

II- Kadın, çocuk ve özürlülerle ilgili kanun tasarı ve teklifleri, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile diğer mevzuata ilişkin iş ve işlemler ile Bakanlığımızdan talep edilen görüşlerle ilgili işlemlerin yapılması ve bu konudaki

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

mukayeseli hukuk alanındaki değişim ve gelişmelerin takip edilmesi amacıyla, Bakanlığımız Kanunlar Genel Müdürlüğü büro yapılanmasında "Kadın, Çocuk ve Özürlüler Hukuku Bürosu" kurulmuştur.

III- Bakanlığımız (2010-2014) Stratejik Planında, yeni hizmet binalarında mimari tasarım yapılırken sivil toplum kuruluşları ile işbirliği halinde engellilerin ihtiyaçlarının dikkate alınması, hedef olarak belirlenmiştir. Bu hedefte, yeni adliye binaları yapılırken engellilerin adalet hizmetlerinden daha iyi faydalanmalarını sağlayacak önlemlerin alınması hususu yer almaktadır. Aynı doğrultuda belirlenen diğer bir hedef ise, 2011 yılı sonuna kadar dezavantajlı grupların adalete erişimini kolaylaştırıcı önlemlerin alınması konusunda çalışma yapılmasıdır.

IV- Adalet Bakanlığı resmi internet sitesi (<http://www.adalet.gov.tr>) görme engellilerin erişimi için kodlanarak tasarlanmış olup, internet sitesinde yayımlanan mevzuat programının da görme engelliler tarafından kolayca kullanabilecek bir ara yüze sahip olması için çalışmalar yapılacaktır. Bunun yanında, görme engelli avukatlar için UYAP mevzuat programı düzenlenip kendilerine iletilmiştir.

V- Yeni yapılan ve yapılmakta olan ceza infaz kurumu ve adalet saraylarının bina projelerinde, imar mevzuatında öngörülen engellilerle ilgili engelli rampaları gibi kolaylıklara yer verilmektedir. Söz konusu tesislerden, görme engellilerin de herkes gibi yararlanabilmesi amacıyla alınması gereken tedbirler konusunda, Görme Özürlüler Derneği ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile eğitim faaliyetleri dâhil her türlü işbirliği sürdürülmekte olup, 2011 yılı başından itibaren yeni projelerde hissedilebilir yüzeyli zemin malzemeleri kullanılmak suretiyle gerekli düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır. Engelliler ile ilgili tüm tedbirlerin alındığı binalara, halen inşaatı devam eden Tire, Kumluca ve Erzincan adalet binaları ile henüz inşaatına başlanmamış olan Şuhut, Biga, Terme ve Karadeniz Ereğli adalet binalarını örnek olarak vermek mümkündür.

VI- İşitme engellilerin adliyelerdeki adli işlemleri sırasında, adliye personeli ile iletişimlerinde karşılaşılabilecekleri sorunların çözümüne yardımcı olmak amacıyla adliye personelinin istekli olanların tüm Türkiye çapında işaret dili tercümanlığı kursu almaları yönünde bir çalışma yapılması plânlanmış olup, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar neticesinde 120 saat süreli işaret dili tercümanlığı kursunun halk eğitimi merkezlerince ücretsiz olarak açılabilceğinin bildirilmesi üzerine, tüm il Cumhuriyet başsavcılıklarına hitaben, istekli personelin halk eğitim merkezlerinde ücretsiz olarak düzenlenecek bu kursa katılımlarının teşviki konusunda yazışma yapılmıştır.

Bilgilerinize şunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan